

SV

SV

SV

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 15.7.2009
KOM(2009) 372 slutlig

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

**Skydd av Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen och bedrägeribekämpning
Årsrapport 2008**

{SEC(2009) 1002}

{SEC(2009) 1003}

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sammanfattning	4
Inledning.....	6
1. Resultat i kampen mot bedrägerier: statistik över bedrägerier och oegentligheter.....	7
1.1. Statistik över ärenden som anmälts av medlemsstaterna eller kommissionen 2008....	7
1.1.1. Traditionella egna medel.....	9
1.1.2. Jordbruksutgifter (EGFJ och EJFLU)	9
1.1.3. Strukturåtgärder.....	10
1.1.4. Föranslutningsstöd	11
1.1.5. Statistik över direkta utgifter som förvaltas av kommissionen.....	12
1.2. Statistik över OLAF:s verksamhet	13
2. EU:s insatser på lagstiftningsområdet 2008 för att skydda unionens ekonomiska intressen.....	14
2.1. Övergripande lagstiftning.....	14
2.1.1. Institutionellt – reform av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF).....	14
2.1.2. Internationellt – samarbete med tredjeländer och internationella organisationer för att skydda gemenskapernas ekonomiska intressen	14
2.1.3. Ratificeringen av konventionstexterna om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen.....	16
2.1.4. Skyddet av euron.....	16
2.2. Tullfrågor	17
2.2.1. Ömsesidigt bistånd enligt första pelaren	17
2.2.2. Kampen mot smuggling och piratkopiering av cigaretter.....	17
3. Kommissionens administrativa insatser för att öka insynen och förebygga bedrägerier	18
3.1. Insyn.....	18
3.2. Insatser för att skärpa förvaltnings- och kontrollsystemen och få positiva revisionsförklaringar	19
3.3. Gemensamma insatser enligt strukturåtgärderna för att förebygga bedrägerier	20
3.4. Programmet Herkules II.....	20
4. Medlemsstaterna i samarbete mot bedrägerier och oegentligheter	20

4.1.	Några medlemsstaters åtgärder 2008 för att via institutioner eller lagstiftning skydda EU:s ekonomiska intressen	21
4.2.	Nationella myndigheter som samarbetar med OLAF mot bedrägerier.....	22
4.2.1.	Central samordnande myndighet.....	22
4.2.2.	Nationella myndigheter med ansvar för direkta utgifter	23
4.3.	Anmäla ärenden	23
4.3.1.	Anmäla ärenden som avser jordbruk eller strukturfonderna i tid	24
4.3.2.	Beräkna ärendenas ekonomiska konsekvenser	25
4.3.3.	Kategorisera ärendena.....	26
5.	Återvinning	27
5.1.	Egna medel.....	27
5.2.	Jordbruk.....	27
5.3.	Strukturfonderna	28
5.4.	Direkta utgifter	29
5.5.	Återvinning sedan OLAF utrett ett ärende.....	30

SAMMANFATTNING

EU:s budget är inte en anonym finansieringskälla. Den återspeglar medlemsstaternas och medborgarnas gemensamma insatser och åtaganden för att förverkliga den politik som kan röra allt från att stödja ekonomisk och social sammanhållning till att främja forskning, teknisk utveckling och fortbildning, eller att stödja en hållbar utveckling internationellt. Enligt fördraget ska kommissionen och medlemsstaterna samordna sina insatser för att skydda EU:s budget och motverka bedrägerier och annan olaglig verksamhet som kan skada den. Medlemsstaterna ska vidta samma åtgärder för att skydda EU:s budget som när de kontrollerar utgifter från sin egen statsbudget.

Medlemsstaterna har goda förutsättningar att axla den rollen. Det är nationella myndigheter som ansvarar för den dagliga förvaltningen och kontrollen av största delen av EU:s årliga budget (cirka 80 %). Kommissionen har en övergripande roll för att utöva tillsyn, fastställa normer och kontrollera att bestämmelserna efterlevs. De omvälvande reformer som gjorts på senare år har förtydligat de olika myndigheternas ansvarsområden och tack vare större vaksamhet på alla nivåer har den sunda ekonomiska förvaltningen av EU-medlen förbättrats över hela linjen.

Den här årsrapporten om skyddet av gemenskapernas ekonomiska intressen läggs fram av kommissionen enligt fördraget i nära samarbete med medlemsstaterna. Rapporten innehåller statistik om anmälda ärenden och misstänkta bedrägerier samt uppgifter om kvaliteten på och snabbheten i utbytet av upplysningar om oegentligheter som påverkar EU:s budget.

Statistiken bör läsas och användas med försiktighet. En anmäld felaktighet är oftast inte ett bedrägeri (något som förutsätter uppsåt). En anmälan om bedrägerimisstanke håller inte nödvändigtvis för domstolsprövning. Alla fel som rapporten tar upp hanteras effektivt av medlemsstaterna eller kommissionen. Ju mer som satsas på kontroller desto större är sannolikheten för att felaktigheter upptäcks och anmäls. En ökning av antalet fel kan därför faktiskt vara ett tecken på att de kontroller som utförs är mycket strikta.

Statistik över bedrägerier och oegentligheter

De övergripande siffrorna för 2008 visar att **antalet ärenden** ökade avseende strukturfonderna och Sammanhållningsfonden, föranslutningsstödet och direkta utgifter. Däremot minskade antalet i fråga om jordbruksstöd och egna medel. Antalet ärenden som avsåg utgifter ökade från 6 047 år 2007 till 6 595 år 2008.

Samtidigt **minskade ärendenas beräknade ekonomiska konsekvenser** från 1 024 miljoner euro år 2007 till 783,2 miljoner euro år 2008. Minskningen skär över alla områden, utom direkta utgifter och föranslutningsstödet. På det sistnämnda området har flest nya ärenden inletts för de hittills största belopp som någonsin rapporterats. Ökningen kan bero på bättre kontroller i slutet av projektcykeln, att fler länder gör anmälan, eller på problem med många av föranslutningsprogrammen, t.ex. inledningen av övergångsmekanismen, Cards och det turkiska föranslutningsstödet. I fråga om de traditionella egna medlen minskade antalet ärenden från 6 097 år 2007

till 5 344 år 2008 och även de ekonomiska konsekvenserna minskade, från 401 miljoner euro år 2007 till 351 miljoner euro år 2008.

De sammanlagda beräknade ekonomiska konsekvenserna av **misstänkta bedrägerier** minskade både vad gäller utgifter och traditionella egna medel. Det bör framhållas att anmälningarna enbart avser misstankar, och inte bedrägerier som faktiskt prövats i domstol. De verkliga ekonomiska konsekvenserna efter återvinning och ekonomiska justeringar står helt klara först när de rättsliga och administrativa förfarandena avslutats.

Utveckling av skyddet av de ekonomiska intressena och kampen mot bedrägerier

Diskussionerna om reformen av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF) tog ny fart i samband med Europaparlamentets behandling av förslaget om ändring av förordning (EG) nr 1073/1999¹ om OLAF:s utredningar. Reformen är avsedd att ytterligare öka OLAF:s oberoende och samtidigt ge ett gott processrättsligt skydd och bättre tillsyn av verksamheten.

Gemenskapen fortsatte främja det **internationella samarbetet** med tredjeland och internationella organisationer för att bekämpa bedrägerier och annan olaglig verksamhet. I december 2008 lade kommissionen fram ett förslag till rådets beslut om samarbete med furstendömet Liechtenstein i syfte att bekämpa bedrägeri. Gemenskapen är fullvärdig medlem i Förenta nationernas konvention mot korruption. Tillsammans med kommissionens berörda avdelningar arbetar OLAF aktivt för att förbättra samarbetet vid förebyggande insatser mot bedrägerier och vid utredningar som involverar operativa samarbetsparter, i synnerhet i länder i Afrika och Mellanöstern.

På **EU-nivå** genomför kommissionen och medlemsstaterna det beslut som ger insyn i vem som är slutmottagare av EU-finansiering. Åtgärderna är i första hand avsedda att öka det demokratiska ansvaret och ge bättre underlag för den politiska debatten, men förebygger samtidigt bedrägerier.

Medlemsstaternas bidrag till rapporten visar att de vidtagit olika institutionella och lagstiftningsmässiga åtgärder för att skydda gemenskapernas ekonomiska intressen. De har bland annat inrättat nya organ som ska bekämpa bedrägerier, antagit eller ändrat sin nationella lagstiftning om förvaltningen av EU-medel för att öka insynen i de administrativa förfarandena och den ekonomiska kontrollen, samt antagit ny lagstiftning om momsbedrägerier.

¹ EGT L 136, 31.5.1999.

INLEDNING

Den här rapporten består av fem delar.

Den **första delen** innehåller **en sammanfattning av statistiken över ärenden** som anmälts av medlemsstaterna på de områden där medlemsstaterna har ansvaret både för att uppbära gemenskapens egna medel och för att genomföra budgeten (jordbruk, strukturåtgärder och föranslutningsstöd, d.v.s. områden som står för 80 % av budgeten). I den delen finns också en uppskattning av oegentligheter på områden där utgifterna förvaltas direkt av kommissionen, tillsammans med en översikt av den operativa verksamheten vid Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF).

Den andra delen behandlar **de viktigaste lagförslag som gemenskapen och medlemsstaterna antagit 2008 för att skydda gemenskapernas ekonomiska intressen**.

I rapportens tredje del redovisas de **administrativa åtgärder som kommissionen vidtagit för att öka insynen och motverka bedrägerier**.

Del fyra handlar om **samarbetet med medlemsstaterna** och ger en översyn av **de nationella myndigheternas behörighet och organisation mot bedrägerier och för samarbete med OLAF**. Där analyseras också **anmälningarna av ärenden**.

Rapportens sista del handlar om belopp som återvunnits under 2008 på alla budgetområden och ska behandlas med samma försiktighet som första delen.

Rapporten åtföljs av två av kommissionens arbetsdokument.²

² Hänvisningar finns på rapportens titelsida.

1. RESULTAT I KAMPEN MOT BEDRÄGERIER: STATISTIK ÖVER BEDRÄGERIER OCH OEGENTLIGHETER

1.1. Statistik över ärenden som anmälts av medlemsstaterna eller kommissionen 2008

Enligt gemenskapsbestämmelserna är medlemsstaterna skyldiga att anmäla misstänkta bedrägerier och fel eller oegentligheter som påverkar gemenskapernas ekonomiska intressen, på de områden där medlemsstaterna har ansvaret för att genomföra budgeten eller för uppbörderna av de traditionella egna medlen.

Det är viktigt att skilja bedrägerier från så kallade oegentligheter, som enligt definitionen omfattar varje överträdelse av en bestämmelse i gemenskapsrätten som är följden av en sådan handling eller underlåtenhet av en ekonomisk aktör som har lett eller skulle ha kunnat leda till en negativ ekonomisk effekt för gemenskapernas allmänna budget eller budgetar som de förvaltar.³ Bedrägeri definieras däremot som en uppsåtlig handling som kan medföra straffrättsligt ansvar.⁴ Det är medlemsstaterna som ska uppge i vilka fall misstanke om bedrägeri föreligger. De faktiska ekonomiska konsekvenserna av bedrägeri kan inte beräknas förrän de rättsliga förfarandena avslutats.

Kommissionens arbetsdokument *Statistical evaluation of irregularities*⁵ [ej översatt till svenska] ger en djupanalys av medlemsstaternas uppgifter och innehåller statistik över bedrägerier och andra oegentligheter som kommissionens avdelningar upptäckt på de budgetområden som genomförs med centraliserad direkt förvaltning.

³ Artikel 1.2 i rådets förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 av den 18 december 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen, EGT L 312, 23.12.1995.

⁴ Artikel 1.1a i konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen av den 26 juli 1995, EGT C 316, 27.11.1995.

⁵ Hänvisningar finns på rapportens titelsida.

Tabell 1: Antal ärenden och belopp – år 2008

Område	Antal anmälda ärenden		Beräknade ekonomiska konsekvenser totalt av oegentligheter och misstänkta bedrägerier (i miljoner euro)		Beräknade ekonomiska konsekvenser av misstänkta bedrägerier (i miljoner euro)	
	2007 ⁶	2008	2007 ⁷	2008	2007	2008
Jordbruk (EGFJ och EJFLU)	1 548	1 133	155	102.3	44.8 (~0,1 % av anslagen)	4 (0,01 % av anslagen)
Strukturfonderna och Sammanhållningsfonden	3 756	4 007	804	585.2	141 (~0,31 % av anslagen)	57 (~0,11 % av anslagen)
Föranslutningsstöd	332	523	32	61	5 (~0,38 % av anslagen)	13 (~0,9 % av anslagen)
Direkta utgifter	411	932	33	34.7	18,1 (~0,17 % av anslagen)	3,2 (~0,03 % av anslagen)
Utgifter totalt	6 047	6 595	1 024	783.2	208,9 (~0,22 % av utgifterna på de fyra områdena)	77,2 (~ 0,07 % av utgifterna på de fyra områdena)
Egna medel⁸	6 097	5 344	401	351	130,78 (~0,81 % av de sammanlagda egna medlen ⁹)	75 (~0,46 % av de sammanlagda egna medlen)

⁶ Siffrorna på vissa områden har uppdaterats sedan 2007 års rapport.

⁷ Se ovan.

⁸ Tullar och jordbruksavgifter.

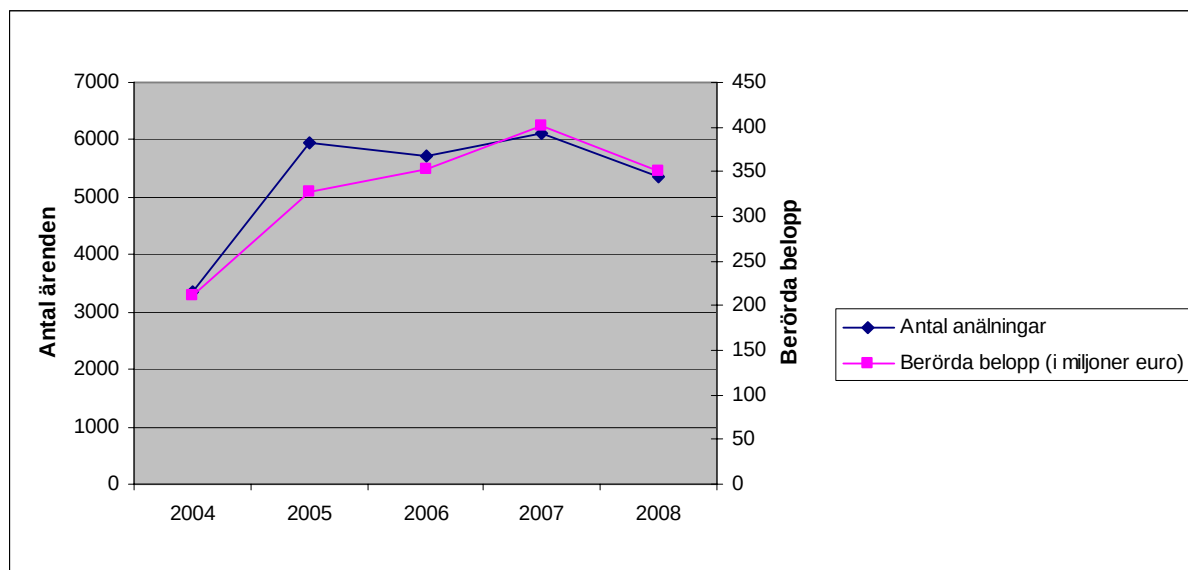
⁹ Procentsatsen har beräknats med hjälp av prognosen för de traditionella egna medlen i 2007 års allmänna budget, och inte utifrån räkenskaperna.

1.1.1. Traditionella egna medel

Under 2008 anmäldes 12,5 % färre ärenden än 2007 (5 344 ärenden år 2008 att jämföra med 6 097 år 2007). De belopp som uppskattningsvis berörts är 12,5 % lägre (401 miljoner euro år 2007 till 351 miljoner euro år 2008). I ungefär 20 % av de anmälda ärendena förelåg misstanke om bedrägeri med ekonomiska konsekvenser på uppskattningsvis 75 miljoner euro. Detta motsvarar cirka 0,46 % av de sammanlagda egna medlen år 2008 (att jämföra med 130,78 miljoner euro eller cirka 0,81 % år 2007). Det är här frågan om bedrägerimisstankar och inte om ärenden som förts till domstol. De faktiska ekonomiska konsekvenserna kan fastställas först när förfarandena avslutats.

Liksom tidigare år var de mest utsatta varorna TV-apparater och skärmar. De vanligaste problemen rörde dels varudeklarationerna (missledande beskrivningar av varan, dess värde, dess ursprung eller förmånsordningen), dels formella krav (villkor eller åtaganden som inte uppfyllts). Den näst mest utsatta varan var tobak. Kommissionen fortsätter att ägna särskild uppmärksamhet åt dessa områden. Andra varor som allt oftare drabbas är kläder, maskiner, plast och kött, medan bil- och motordelar ligger på nästan samma nivå som tidigare. Grönsaker (i synnerhet vitlök) är nu mindre utsatta än tidigare.

Diagram 1: Antal anmälningar och beräknade ekonomiska konsekvenser för traditionella egna medel år 2004–2008

1.1.2. Jordbruksutgifter (EGFJ¹⁰ och EJFLU¹¹)

Antalet anmälningar minskade med 27 % (1133 ärenden anmäldes, jämfört med 1 548 år 2007). Det berörda beloppet sjönk med 34 % (och uppgick till 102,3 miljoner euro vilket motsvarar cirka 0,21 % av de sammanlagda utgifterna frånräknat förskottsbetalningar på jordbruksområdet). I cirka 7 % av de anmälda ärendena förelåg misstanke om bedrägeri, med ekonomiska konsekvenser på cirka 4 miljoner euro. Detta motsvarar 0,01 % av de sammanlagda anslagen år 2008 (och

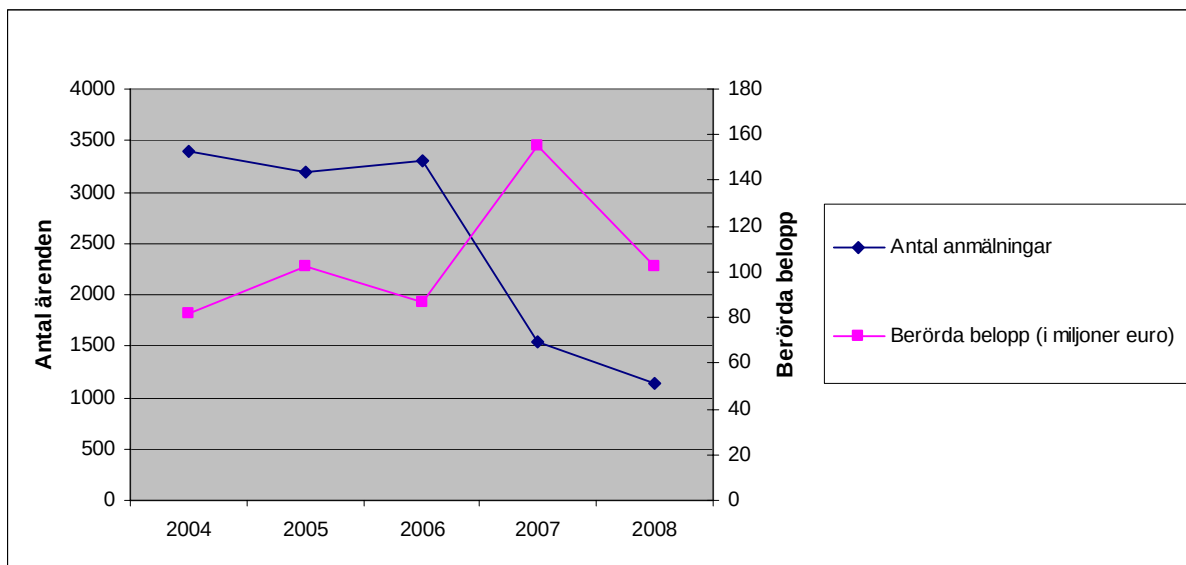
¹⁰ Europeiska garantifonden för jordbruket.

¹¹ Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling.

kan jämföras med 2007 års 44,8 miljoner euro som motsvarade cirka 0,1 % av de sammanlagda anslagen). Det är här frågan om bedrägerimisstankar och inte om ärenden som förts till domstol. De faktiska ekonomiska konsekvenserna kan fastställas först när förfarandena avslutats.

De största beloppen avsåg frukt och grönsaker, landsbygdsutveckling (programperioden 2000–2006) och vin. Dessa sektorer står tillsammans för över 70 % av det sammanlagda berörda beloppet.

Diagram 2: Antal anmälningar och beräknade ekonomiska konsekvenser för jordbruksutgifter år 2004–2008

1.1.3. Strukturåtgärder

Anmälningarna avseende strukturfonderna och Sammanhållningsfonden ökade med 6,7 % (4 007 ärenden anmäldes, vilket kan jämföras med 3 756 ärenden år 2007). De beräknade ekonomiska konsekvenserna minskade med 27 % (och uppgick till 585,2 miljoner euro, vilket motsvarar cirka 1,25 % av anslagen). I cirka 7,4 % av de anmälda ärendena förelåg misstanke om bedrägeri, med ekonomiska konsekvenser på uppskattningsvis 57 miljoner euro. Detta motsvarar cirka 0,11 % av de sammanlagda anslagen (och kan jämföras med de 141 miljoner euro eller 0,31 % som berördes år 2007). Det är här frågan om bedrägerimisstankar och inte om ärenden som förts till domstol. De faktiska ekonomiska konsekvenserna kan fastställas först när förfarandena avslutats.

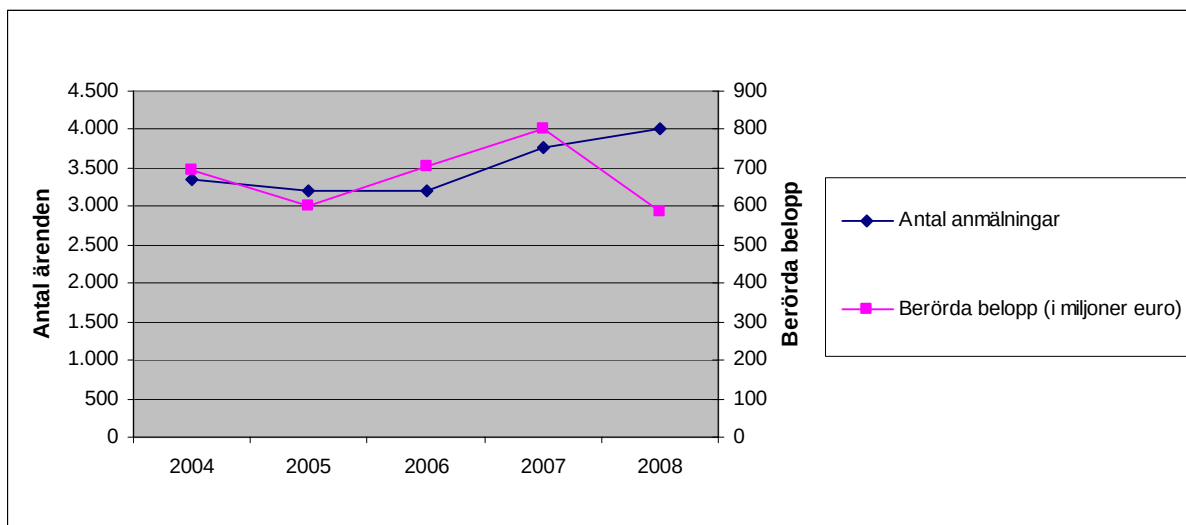
Liksom tidigare år var Europeiska regionala utvecklingsfonden¹² och Europeiska socialfonden¹³ mest utsatta (cirka 88 %). Anmälningarna avseende utvecklingssektionen vid EUGFJ och Fonden för fiskets utveckling¹⁴ minskade med 17 %. Även antalet ärenden avseende Europeiska socialfonden minskade, med 4 %. Antalet anmälningar avseende Europeiska regionala utvecklingsfonden ökade med 18,7 % och avseende Sammanhållningsfonden med 63 %.

¹² ERUF – Europeiska regionala utvecklingsfonden.

¹³ ESF – Europeiska socialfonden.

¹⁴ FFU – Fonden för fiskets utveckling.

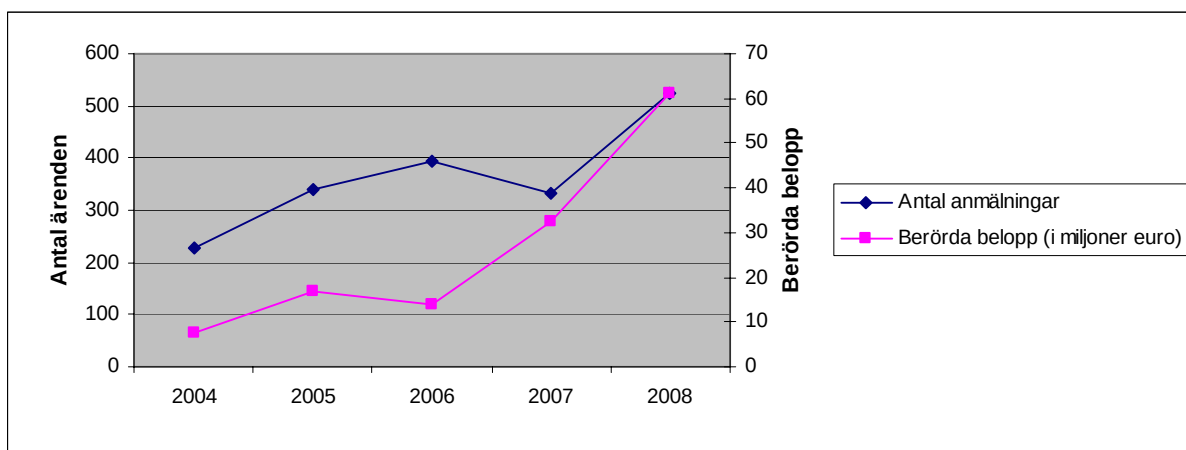
Diagram 3: Antal anmälningar och beräknade ekonomiska konsekvenser för strukturåtgärder år 2004–2008

1.1.4. Föranslutningsstöd

Anmälningarna avseende instrumenten Phare, Sapard och Ispa ökade med 58 % (och avsåg 523 ärenden mot 332 år 2007). Från och med 2008 räknas även gemenskapens biståndsprogram för återuppbyggnad, utveckling och stabilisering, övergångsmekanismen samt föranslutningsstödet för Turkiet in här. De ekonomiska konsekvenserna uppskattas ha ökat från 32 miljoner euro 2007 till 61 miljoner euro år 2008 (vilket motsvarar cirka 5,4 % av de sammanlagda anslagen). Under 2008 förelåg misstanke om bedrägeri i ungefär 21,7 % av fallen och de ekonomiska konsekvenserna beräknades till 13 miljoner euro, motsvarande cirka 0,94 % av den sammanlagda årsbudgeten. Det är här frågan om bedrägerimisstankar och inte om ärenden som förts till domstol. De faktiska ekonomiska konsekvenserna kan fastställas först när förfarandena avslutats.

Diagram 4: Antal anmälningar och beräknade ekonomiska konsekvenser för föranslutningsstödet år 2004–2008

I juli 2008 offentliggjorde kommissionen sin rapport om förvaltningen av EU-medel i Bulgarien.¹⁵ Efter anklagelser om oegentligheter, misstanke om bedrägeri och eventuell intressekonflikt vid upphandling började kommissionen (OLAF) utreda hur de bulgariska myndigheterna förvaltat EU-medlen. Kommissionen beslutade att tillfälligt avbryta föranslutningsstödet och frysa utbetalningarna från flera andra finansiella instrument till dess att de bulgariska myndigheterna genomfört de förbättringar som krävs för att se till att EU-medlen förvaltas på ett sunt sätt. Kommissionen har lämnat konkret handledning om vilka förbättringar som krävs av organen och i de rutiner som Bulgariens utbetalande organ använder för att förvalta EU-medlen. OLAF har också inlett ett nära samarbete med Bulgariens åklagarmyndighet. Sedan kontrollbesök av Sapardprogrammet i Rumänien påvisat stora brister i förvaltnings- och kontrollsystemen, beslutade kommissionen i juli 2008 att ställa in ersättningarna av utgifter inom programmet. Återstående utgifter kan ersättas först när kommissionen utifrån rapporterna från de behöriga nationella myndigheterna och oberoende auktoriserade revisorer kan konstatera att de rumänska myndigheterna genomfört sin handlingsplan för att korrigera situationen.

1.1.5. Statistik över direkta utgifter som förvaltas av kommissionen

Årets analys av oegentligheter på området bygger på uppgifterna i kommissionens räkenskapssystem (ABAC) som också innehåller uppgifter om återvinningen. Eftersom den funktionen infördes först 2008 begränsas analysen för året till sådana utgifter som förvaltas av kommissionen med hjälp av direkt centraliserad förvaltning (se punkt 7.1 i arbetsdokumentet *Statistical evaluation of irregularities*). Uppgifterna bör alltså behandlas med försiktighet, och inte ses som empiriska bevis på antalet bedrägerier eller oegentligheter.

Återvinning av denna typ av utgifter skedde i 932 ärenden, med beräknade ekonomiska konsekvenser på 34,7 miljoner euro, varav 3,2 miljoner avsåg 19 anmälningar av misstänkta bedrägerier. På området yttre åtgärder berördes 6,8 miljoner euro och i fråga om inre politik berördes 27,9 miljoner euro. De beräknade

¹⁵

KOM(2008) 496 slutlig.

ekonomiska konsekvenserna av de misstänkta bedrägerierna motsvarar 0,03 % av de sammanlagda årliga åtaganden som direkt förvaltas av kommissionen.

1.2. Statistik över OLAF:s verksamhet

Efter en inledande bedömning av de uppgifter som kommer in kan OLAF besluta att inleda fyra olika typer av ärenden: interna utredningar, externa utredningar, samordningsärenden eller ärenden som avser ömsesidigt straffrättsligt bistånd. Antalet ärenden som inleds ligger kvar på samma nivå (204 ärenden inleddes 2008, jämfört med 210 år 2007 och 195 år 2006). De ärenden som OLAF inleder på eget initiativ (interna och externa utredningar) har sedan 2004 kommit ikapp och därefter överskridit antalet samordningsärenden, där OLAF bistår nationella myndigheter (samordning eller straffrättsligt bistånd). Sedan 2005 har cirka 75 % av ärendena varit sådana ärenden som OLAF inleder på eget initiativ.

Antalet pågående ärenden har ökat (och uppgick till 425 i slutet av 2008, jämfört med 408 i slutet av 2007). Detta beror främst på att OLAF vidtagit åtgärder för att komma tillrätta med eftersläpningen av de äldsta ärendena.

Tabell 2: Pågående ärenden den 31 december 2008 med angivande av sektor och beräknad ekonomisk konsekvens

Sektor	Pågående ärenden den 31 december 2008	Beräknad ekonomisk konsekvens (i miljoner euro)
Jordbruk	68	125
Cigaretter	18	5
Tull	47	852
Direkta utgifter	40	54
EU:s institutioner och organ	107	27
Bistånd till tredjeland	102	129
Strukturfonderna	43	171
Totalt	425	1361.7

För närmare upplysningar och en jämförelse med tidigare år, se OLAF:s verksamhetsrapport.¹⁶

¹⁶ http://ec.europa.eu/comm/anti_fraud/reports/index_en.html.

2. EU:S INSATSER PÅ LAGSTIFTNINGSSOMRÅDET 2008 FÖR ATT SKYDDA UNIONENS EKONOMISKA INTRESSEN

2.1. Övergripande lagstiftning

Under 2008 skedde väsentliga framsteg inte bara institutionellt, när diskussionerna om reformen av OLAF tog ny fart, utan även internationellt i gemenskapens samarbete med tredjeland och internationella organisationer för att motverka bedrägeri och korruption. Också viktig ny lagstiftning antogs för att skärpa skyddet av euron.

2.1.1. Institutionellt – reform av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF)

OLAF inrättades 1999 för att skydda Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen och EU-institutionernas renommé.

Under 2008 behandlade Europaparlamentet aktivt kommissionens förslag från 2006¹⁷ om ändring av förordning (EG) nr 1073/1999 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF). Lagförslaget syftar till bättre förvaltning av och effektivitet i OLAF:s verksamhet. I november 2008 gick förslaget till en första behandling i Europaparlamentet, som lade fram ett antal förslag till ändringar. Ändringsförslagen¹⁸ syftar till att förbättra byråns rättsliga ram, utredningar och uppföljning (även i samarbetet med medlemsstaternas behöriga myndigheter) samt till att förbättra skyddet av de utredda personernas grundläggande fri- och rättigheter. Ändringsförslagen fick kommissionens stöd, men kommissionen hade vissa reservationer som byggde på de institutionella och juridiska gränsdragningar som hör samman med byråns nuvarande organisation. Ett bättre skydd av de grundläggande fri- och rättigheterna innebär att personer under utredning kan klaga hos en oberoende rättsövervakande rådgivare om de anser att deras procedurgarantier har kränkts.

Diskussionerna om reformen kommer att fortsätta under 2009. Ytterligare förenkling och konsolidering av hela ramverket för kampen mot bedrägerier övervägs.

2.1.2. Internationellt – samarbete med tredjeländer och internationella organisationer för att skydda gemenskapernas ekonomiska intressen

Gemenskapen eftersträvar samarbete med tredjeland och internationella organisationer genom internationella avtal och administrativa avtal som ska skydda de ekonomiska intressena och motverka bedrägerier och all annan olaglig verksamhet.

¹⁷ KOM(2006) 244 slutlig.

¹⁸ Europaparlamentets resolution nr P6-TA-PROV(2008)0553.

Bilateral avtal om insatser mot bedrägerier

I december 2008 lade kommissionen fram ett förslag¹⁹ till rådets beslut om ingående på Europeiska gemenskapens vägnar av avtalet om samarbete mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Furstendömet Liechtenstein, å andra sidan, i syfte att bekämpa bedrägeri och all annan olaglig verksamhet som skadar deras ekonomiska intressen. Förhandlingarna leddes av kommissionen enligt ett förhandlingsmandat från 2006. Förslaget omfattar även skatteflykt från direkt beskattning, vilket inte är ett brott i Liechtenstein. Parterna i avtalet ska bistå varandra i ärenden som avser bedrägligt beteende i strid med lagstiftningen om direkt beskattning, däribland underlåtelse att lämna in fullständig deklaration. Mot bakgrund av Europeiska rådets slutsatser av den 10 februari 2009 och uttalandet från G-20 efter toppmötet i april 2009²⁰ har förhandlingarna om avtalet fortsatt i enlighet med den senaste utvecklingen i fråga om skyddet av offentliga finanser, banksekretess och samarbete i skattefrågor.

Förhandlingarna om ett avtal med Liechtenstein föregicks av ett avtal om samarbete mot bedrägerier mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet.²¹ Avtalet innehåller bestämmelser om administrativt bistånd och om ömsesidigt rättsligt bistånd i brottmål för att skydda unionens ekonomiska intressen. Avtalet omfattar indirekt beskattning (moms och punktskatter), tullbrott, korruption och penningtvätt. I avvaktan på att det ratificeras av alla medlemsstater får avtalet tillämpas interimistiskt enligt en förklaring från avtalsparterna (en avtalspart får tillämpa avtalet gentemot vilken annan avtalspart som helst som avlagt samma förklaring). I december 2008 hade ett antal medlemsstater²² och Schweiz avlagt sådana förklaringar, varför avtalet är tillämpligt mellan dem från och med den 8 april 2009.

Multilateral avtal om insatser mot korruption

Europeiska gemenskapen har nu ratificerat Förenta nationernas konvention mot korruption.²³ Europeiska gemenskapen är därmed fullvärdig medlem i konventionen på de områden där den har behörighet och är den enda regionala organisationen för ekonomisk integration med denna status.

FN:s konvention mot korruption behandlar huvudsakligen förebyggande åtgärder för den offentliga och privata sektorn, t.ex. inrättandet av organ för att bekämpa korruption samt öka insynen och ansvarstagandet för offentliga finanser. En annan viktig aspekt är det internationella samarbetet. Parterna är dessutom skyldiga att vidta åtgärder för att underlätta, spårning, frysning, beslag och förverkande av behållning av korruption. Effektiv återvinning av tillgångarna är en av konventionens grundläggande principer som ger korrupta tjänstemän tydliga signaler om att deras oförtjänta tillgångar inte kommer att kunna gömmas undan.

¹⁹ KOM(2008) 839 slutlig.

²⁰ Se punkt 15.7 i uttalandet från toppmötet i G20.

²¹ EUT L 46, 17.2.2009.

²² BG, FI, FR, DE, PL, RO, SE och UK. För Tyskland är avtalet tillämpligt från och med den 9 april 2009, för Finland från och med den 15 april och för Förenade kungariket från och med den 20 april 2009.

²³ Rådets beslut nr 2008/801/EG om Europeiska gemenskapens tillträde till Förenta nationernas konvention mot korruption, EUT L 287, 29.10.2008.

Administrativa avtal (ej rättsakter)

I fråga om externt stöd fortsatte OLAF i nära samarbete med kommissionens berörda tjänstegrenar att utveckla utbytet av operativ sakkunskap mellan byråns utredare och personal som förvaltar och kontrollerar stöd till Afrika. Fondförvaltare och investerare håller på att etablera nära kontakter och när detta är möjligt sluts administrativa samarbetsavtal²⁴ med de länder som mottar EU-stöd för att förbättra förvaltningen och kontrollen av den offentliga finansieringen samt optimera och effektivisera det externa stödet.

2.1.3. Ratificeringen av konventionstexterna om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen

Andra protokollet till konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen²⁵ trädde i kraft den 19 maj 2009, sedan det ratificerats av Italien den 18 februari 2009. Konventionen och dess protokoll²⁶ ratificerades av Polen under 2008. I februari 2008 offentliggjorde kommissionen en andra rapport²⁷ om hur medlemsstaterna²⁸ genomfört dessa instrument. Slovenien ändrade sin strafflagstiftning genom att straffbelägga bedrägeri med EU-medel, något som tidigare inte ingått i brottsbeskrivningarna i slovensk lag.

2.1.4. Skyddet av euron

Europeiska unionens råd antog i december fyra av kommissionens förslag²⁹ för att ge euron ett starkare skydd mot penningförfalskning. Den nya lagstiftningen ålägger finansiella institutioner att se till att äktheten på sedlar och mynt kontrolleras innan de åter sätts i omlopp. För att minska risken att medaljer och symboliska mynt blandas ihop med äkta euromynt har man ytterligare förtydligat vilka motiv som inte får användas på medaljer och symboliska mynt.

Vad gäller operativa insatser fortsatte kommissionen att i samarbete med medlemsstaterna, Europeiska centralbanken och Europol förvalta

²⁴ Sådana avtal har redan ingåtts med Argentina, Djibouti, Marocko, republiken Kongo, Senegal, *Forum des Inspections Générales d'Etats d'Afrique* (FIGE) samt under 2008 med Sydafrika.

²⁵ EGT C316, 27.11.1995.

²⁶ Första protokollet av den 27 september 1996 (EGT C 313, 23.10.1996). Protokoll av den 29 november 1996 om förhandsavgörande av Europeiska gemenskapernas domstol angående tolkningen av konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen (EGT C 151, 20.5.1997). Andra protokollet av den 19 juni 1997 (EGT C 221, 19.7.1997).

²⁷ KOM(2008) 77 slutlig.

²⁸ Dessa instrument har inte ratificerats av Tjeckien, Ungern och Malta. Protokollet om EG-domstolen har inte ratificerats av Estland.

²⁹ Rådets förordning (EG) nr 44/2009 av den 18 december 2008 om ändring av förordning (EG) nr 1338/2001 om fastställande av nödvändiga åtgärder för skydd av euron mot förfalskning (EUT L 17, 22.1.2009, s. 1); rådets förordning (EG) nr 45/2009 av den 18 december 2008 om ändring av förordning (EG) nr 1339/2001 om att låta verkningarna av förordning (EG) nr 1338/2001 om fastställande av nödvändiga åtgärder för skydd av euron mot förfalskning även omfatta de medlemsstater som inte har antagit euron som gemensam valuta (EUT L 17, 22.1.2009, s. 4); rådets förordning (EG) nr 46/2009 av den 18 december 2008 om ändring av förordning (EG) nr 2182/2004 om medaljer och symboliska mynt som liknar euromynt (EUT L 17, 22.1.2009, s. 5); rådets förordning (EG) nr 47/2009 av den 18 december 2008 om ändring av förordning (EG) nr 2183/2004 om utvidgning av tillämpningsområdet för förordning (EG) nr 2182/2004 om medaljer och symboliska mynt som liknar euromynt till att gälla även icke-deltagande medlemsstater (EUT L 17, 22.1.2009, s. 7).

Periklesprogrammet för att via stöd till utbildning och tekniskt bistånd bekämpa penningförfalskning. Elva åtgärder inleddes inom ramen för 2008 års budget och åtaganden gjordes för över 90 % av den för året anslagna 1 miljonen euro. De flesta projekt som fick stöd avsåg att utbilda och utbyta personal. Bland deltagarna fanns de flesta medlemsstater representerade, tillsammans med ett antal länder utanför EU. Syftet var att öka medvetenheten om förfalskning av mynt och sedlar, att ge deltagarna teknisk utbildning och att utbyta goda metoder.

År 2008 togs 195 900 falska euromynt ur omlopp, vilket var sju procent mindre än året innan, då antalet var 211 100. Denna framgång är resultatet av gemensamma insatser från Europeiska kommissionen och medlemsstaternas myndigheter för att ta falska mynt ur omlopp och betonar vikten av att alla medlemsstaterna eftersträvar detta mål med lämpliga metoder.

2.2. Tullfrågor

2.2.1. Ömsesidigt bistånd enligt första pelaren

Stora framsteg gjordes i fråga om ömsesidigt bistånd i och med att man antog förordning (EG) nr 766/2008³⁰ av den 9 juli 2008. Förordningen ändrar rådets förordning (EG) nr 515/97³¹ om ömsesidigt bistånd för att säkerställa en korrekt tillämpning av tull- och jordbrukslagstiftningen. De nya bestämmelserna utsträcker dagens informationsutbyte om misstänkta bedrägerier till systematiskt utbyte av vissa kommersiella uppgifter och till inrättandet av en särskild databas, det så kallade registret för identifiering av tullutredningar (Fide). Databasen innehåller upplysningar om utredningar och ska hjälpa medlemsstaterna att samordna sina kontroller, spåra misstänkta rutter och varutransporter samt samla information i en central europeisk databas. Databasen togs i full drift den 15 september 2008.

En moderniserad tullkodex³² trädde i kraft i juni 2008. Därmed infördes en genomgripande reform av gemenskapens tullregler och rutiner som blev enklare och elektroniska. Den moderniserade tullkodexen kommer att träda i kraft så snart genomförandebestämmelserna utarbetats och börjat tillämpas, dock senast i juni 2013.

2.2.2. Kampen mot smuggling och piratkopiering av cigaretter

Olaglig handel med smuggelcigaretter eller piratkopierade cigaretter orsakar varje år väsentliga inkomstförluster för EU:s och medlemsstaternas statsbudgetar.

För att förebygga och minska dessa följder deltog kommissionen, som redan tidigare ingått två avtal med tobakstillverkarna Philip Morris International och Japan Tobacco International³³, under 2008 i två mellanstatliga förhandlingsorgan för att

³⁰ EUT L 218, 13.8.2008.

³¹ EGT L 82, 22.3.1997.

³² Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 450/2008 av den 23 april 2008 om fastställande av en tullkodex för gemenskapen (moderniserad tullkodex), EUT L 145, 4.6.2008.

³³ Enligt de båda avtalen ska Philip Morris betala 1 250 miljoner US-dollar och Japan Tobacco International 400 miljoner US-dollar, som får användas för att bekämpa smuggling och piratkopiering av cigaretter. I slutet av 2008 hade Philip Morris betalat 650 miljoner US-dollar (ca 503,8 miljoner euro) och Japan Tobacco International 100 miljoner US-dollar (ca 77,5 miljoner euro).

förhandla fram ett utkast till protokoll till Världshälsoorganisationens ramkonvention om tobakskontroll, som ett led i insatserna mot olaglig handel med tobaksvaror. Förhandlingar pågår om normer för gemensamma skyldigheter att följa och spåra varor, och om ett särskilt ramverk för samarbetet mellan tull och rättsliga myndigheter.

3. KOMMISSIONENS ADMINISTRATIVA INSATSER FÖR ATT ÖKA INSYNEN OCH FÖREBYGGA BEDRÄGERIER

3.1. Insyn

Som ett led i europeiska öppenhetsinitiativet³⁴ fick kommissionen stöd från rådet och Europaparlamentet för att offentliggöra vem som får EU-stöd.

Den största delen (nästan 80 %) av EU-medlen förvaltas av de nationella förvaltningarna som därför är de som har ansvaret för att offentliggöra de slutliga mottagarnas identitet. Detta sker avseende medel som distribueras enligt den gemensamma jordbrukspolitiken, strukturåtgärderna, däribland Sammanhållningsfonden, eller Europeiska flyktingfonden.

Europeiska kommissionen förvaltar också stöd och företar upphandling till ett belopp som motsvarar cirka 20 % av EU:s budget på sådana områden som t.ex. forskning, utbildning och fortbildning, transport och energinät. Enligt artikel 30.3 i den omarbetade budgetförordningen från 2006³⁵ är kommissionen skyldig att offentliggöra de slutliga mottagarnas namn. För att efterleva detta rättsliga krav inrättade kommissionen under 2008 ett nytt centraliserat system för finansiell öppenhet som ska underlätta tillgången till konsoliderade uppgifter, som varje avdelning vid kommissionen tidigare offentliggjorde på sina respektive webbplatser. Den nuvarande versionen redovisar cirka 10 miljarder euro i stöd, och systemet ska utvidgas till att även omfatta kommissionens egna administrativa utgifter. En särskild sökmotor ger tillgång till uppgifter om vilka som mottagit externt stöd.

Kommissionens förordning nr 1302/2008³⁶ om den centrala databasen för uteslutning av anbud antogs den 17 december 2008. I förordningen införs en sådan central databas för uteslutning av anbud som krävs enligt artikel 95 i budgetförordningen. Databasen innehåller uppgifter om anbudssökande och anbudsgivare som omfattas av uteslutningskriterierna i artiklarna 93 och 94 i budgetförordningen (t.ex. konkurs eller allvarligt fel i yrkesutövningen). Uppgifterna är tillgängliga för alla organ som hanterar EU-medel.

Kommissionens omarbetade beslut 2008/969/EG, Euratom³⁷ om systemet för tidig varning som ska användas av kommissionens utanordnare och genomförandeorganen antogs den 16 december 2008. Beslutet inrättar det system för tidig varning som

³⁴ KOM(2007) 127, se http://ec.europa.eu/commission_barroso/kallas/work/eu_transparency/index_en.htm.

³⁵ Rådets förordning (EG, Euratom) nr 1995/2006 av den 13 december 2006 om ändring av rådets förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 med budgetförordning för Europeiska gemenskapernas allmänna budget (EUT L 390, 31.12.2006).

³⁶ EUT L 344, 20.12.2008.

³⁷ EUT L 344, 20.12.2008.

tillämpas på Europeiska gemenskapernas allmänna budget och alla övriga medel som förvaltas av gemenskapen. Systemet för tidig varning är ett internt informationsverktyg som ska hjälpa kommissionen att identifiera juridiska personer som medför ekonomiska eller andra typer av risker, så att kommissionen kan vidta de försiktighetsåtgärder som kan behövas.

3.2. Insatser för att skärpa förvaltnings- och kontrollsystemen och få positiva revisionsförklaringar

Kommissionens handlingsplan för en integrerad ram för intern kontroll³⁸ antogs i januari 2006 enligt Barrosokommissionens strategiska mål att få positiva revisionsförklaringar från Europeiska revisionsrätten. Handlingsplanen var ett svar på revisionsrättens rekommendationer i yttrande 2/2004³⁹ och innehöll sexton konkreta åtgärder. Handlingsplanen har genomförts fullständigt och börjar nu ge konkreta resultat.

Som ett led i handlingsplanen lade kommissionen i december 2008 fram meddelandet ”mot en samsyn på begreppet acceptabel risk”.⁴⁰ Samtidigt som man skulle behålla nolltolerans i fråga om bedrägerier skulle begreppet acceptabel risk användas för att fastställa den nivå till vilken det rimligen kan förväntas att kommissionen och dess medarbetare i budgetgenomförandet, inklusive medlemsstaterna, ska reducera risken med hjälp av kontroller som fortfarande är kostnadseffektiva. Detta är ett beslut som bör fattas av den lagstiftande myndigheten, varför meddelandet försöker ge ny skjuts åt diskussionen med Europaparlamentet och rådet i frågan. I meddelandet definieras begreppet acceptabel risk tillsammans med exempel från två viktiga utgiftsområden, nämligen Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Samtidigt ges en första beräkning av acceptabel risk på dessa utgiftsområden. För närvarande använder revisionsrätten en så kallad väsentlighetsnivå på 2 % inom alla politikområden för att bedöma de underliggande transaktionernas laglighet och korrekthet. Kommissionens analys tyder på att den tvåprocentiga väsentlighetsnivå som används i den årliga revisionsförklaringen kan vara olämplig för att få fram kostnadseffektiva kontrollstrategier på vissa politikområden. Detta innebär att det behövs separat analys och beslut om den acceptabla risken för varje enskilt politikområde.

Europeiska revisionsrätten påtalar i sina rapporter för 2006 och 2007 att felfrekvensen för strukturåtgärder är fortsatt hög. Efter revisionsrättens rekommendationer i 2006 års rapport och i dess yttrande nr 6/2007⁴¹, som framhöll svagheter i den delade förvaltningen av strukturfonderna med medlemsstaterna, antog kommissionen den 19 februari 2008 en handlingsplan⁴² för att stärka kommissionens tillsyn över den delade förvaltningen av strukturåtgärder och på så sätt ta itu med den höga felfrekvensen på återbetalningar för strukturåtgärder och med svagheter i medlemsstaternas förvaltnings- och kontrollsystem.

³⁸ KOM(2006) 9 slutlig.

³⁹ EUT C 107, 30.4.2004, s. 4.

⁴⁰ KOM(2008) 866 slutlig.

⁴¹ EUT C 216, 14.9.2007.

⁴² KOM(2008) 97.

Kommissionen inriktar sig på att göra medlemsstaternas kontroller och sina egna revisionsbesök mer effektiva, för att inför avslutningen av program och projekt för programperioden 2000–2006 sänka felrisken så långt som möjligt. För programperioden 2007–2013 bör de förebyggande åtgärderna göra att medlemsstaternas system fungerar effektivt redan när programmet börjar genomföras eller åtminstone att eventuella brister upptäcks så tidigt som möjligt. I februari 2009 lade kommissionen fram en rapport⁴³ för Europaparlamentet, rådet och Europeiska revisionsrätten om 2008 års handlingsplan.

I fråga om kommissionens direkta utgifter kontrollerade kommissionens tjänst för internrevision upphandlingen av bland annat IT-tjänster och stöd. Internrevisionen noterade i sina rapporter vissa förbättringar i kommissionens interna kontrollsystem. Närmare detaljer finns i den årliga rapporten om internrevision under 2008, som överlämnats till den ansvarsfrihetsbeviljande myndigheten.

3.3. Gemensamma insatser enligt strukturåtgärderna för att förebygga bedrägerier

Kommissionen utarbetade en gemensam bedrägeriförebyggande strategi för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Sammanhållningsfonden, efter en revisionsrekommendation från tjänsten för internrevision. I dokumentet inrättas åtgärder som genom att förebygga bedrägerier ska hjälpa kommissionen att uppnå målen både för riskbedömning och medvetandegörande åtgärder. Kommissionen har redan genomfört vissa av åtgärderna, däribland ett seminarium i Bryssel för förvaltningsmyndigheter och utbetalningsställen och ett möte för medlemsstaternas och gemenskapens revisorer i *Homologues Group* i Cardiff i oktober 2008.

3.4. Programmet Herkules II

Syftet med programmet Herkules II är att främja verksamhet som skyddar gemenskapernas ekonomiska intressen. För programperioden 2007–2013 har programmets budget ökat med 6 miljoner euro per år för att finansiera inköp av materiel för att bekämpa cigarettsmuggling. Ökningen beror också på att större anslag⁴⁴ blev tillgängliga enligt avtalen mot smuggling av tobaksvaror som slutits med vissa producenter (se punkt 2.2.2).

Under 2008 beviljades stöd till tio insatser för forskning på det rättsliga området, nio utbildningsprojekt och 25 projekt för tekniskt bistånd. Åtaganden gjordes för hela det anslagna beloppet på 13,8 miljoner euro.

4. MEDLEMSSTATERNA I SAMARBETE MOT BEDRÄGERIER OCH OEGENTLIGHETER

Det här avsnittet bygger på medlemsstaternas enkätsvar⁴⁵ och ger en överblick dels av medlemsstaternas insatser under 2008 i fråga om lagstiftning eller institutionellt, dels av de nationella strukturer för bedrägeribekämpning som samarbetar med OLAF

⁴³ KOM(2009) 42.

⁴⁴ Av de medel som tobaksbolagen betalat ut har 9,7 % allokerats till Europeiska gemenskapen.

⁴⁵ Svaren finns i kommissionens arbetsdokument om medlemsstaternas genomförande av artikel 280 i EG-fördraget under 2008.

vid kontroller på plats. Avsnittet tar också upp vissa frågor som rör medlemsstaternas anmälan av oegentligheter.

4.1. Några medlemsstaters åtgärder 2008 för att via institutioner eller lagstiftning skydda EU:s ekonomiska intressen

Belgien inrättade ett kollegialt organiserat organ för att bekämpa bedrägerier och skatteflykt. Förenade kungariket inrättade myndigheten *National Fraud Strategic Authority*, ett ej författningsreglerat organ som har till huvuduppgift att skärpa rättstillämpningen och rättsskipningen för alla aktörer för att därmed motverka bedrägerier och bygga upp allmänhetens förtroende.

Flera medlemsstater⁴⁶ antog nya lagar eller ändrade befintlig lagstiftning om förvaltningen av EU-medel och offentlig upphandling för att öka insynen i förvaltningen och förbättra den ekonomiska tillsynen. Under 2008 kommer Sverige för första gången att utfärda nationella revisionsberättelser om förvaltningen av EU-medel, de interna ramarna för kontroller och om tillfredsställande interna kontroller av EU-medel som förvaltas tillsammans med kommissionen.

Malta antog en nationell strategi mot bedrägerier och korruption som inrättar ett normativt institutionellt och operativt ramverk för arbetet. Tjeckien antog en nationell strategi för att skydda EU:s ekonomiska intressen och en därmed sammanhängande handlingsplan.

Vissa medlemsstater⁴⁷ antog lagstiftning eller bestämmelser för att motverka momsbedrägerier och förbättra samordningen av insatser från behöriga nationella myndigheter på området.

Grekland antog en lag och andra bestämmelser om förebyggande av och repressiva åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Även Cypern omarbetade tidigare lagstiftning från 1996–2004 genom en ny lag om penningtvätt.

När det gäller oegentligheter och återvinning antog några medlemsstater⁴⁸ nya åtgärder för spårning och anmälan samt förbättrade sina rutiner och system för att återvinna felaktiga utbetalningar.

Lettland ändrade sin straffrättsliga lagstiftning och straffbelade avsiktlig spridning av falska uppgifter om Lettlands finansiella system.

Medlemsstaterna har anmält flera andra lagstiftningsmässiga eller administrativa åtgärder⁴⁹ som vidtagits under 2008. Åtgärderna antogs på medlemsstaternas eget initiativ och inte enbart i syfte att genomföra gemenskapslagstiftningen.

⁴⁶ BG, LV, LT, LU, HU, PT, SK och SE.

⁴⁷ ES, HU, RO och IT.

⁴⁸ BG, EE, IT, PL, SK och UK.

⁴⁹ Se kommissionens arbetsdokument ”Medlemsstaternas genomförande av artikel 280 år 2008”.

4.2. Nationella myndigheter som samarbetar med OLAF mot bedrägerier

Enligt artikel 4 i förordning (EG) nr 2185/96⁵⁰ ska OLAF förbereda och leda kontroller på plats i nära samarbete med de behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten. Det är därför viktigt att på förhand ha klart för sig vilka myndigheter i medlemsstaterna som är behöriga.

Den gemensamma jordbrukspolitiken och strukturfonderna omfattas av delad förvaltning (kommissionen och medlemsstaterna tillsammans) och det har blivit lättare att göra kontroller på plats tack vare tydligt identifierade behöriga myndigheter. På området direkta utgifter gör otydligt fastställda behörigheter och ansvarsområden i medlemsstaterna det svårt att tillämpa förordning nr 2185/96.

I sin resolution av den 19 februari 2008 om skydd av gemenskapernas ekonomiska intressen⁵¹ efterfrågade Europaparlamentet mer information om de nationella behöriga myndigheterna. Dessa upplysningar kan också användas för att förbättra genomförandet av förordning nr 2185/96 och identifiera kryphål så att lagstiftningen mot bedrägerier kan förbättras.⁵²

4.2.1. Central samordnande myndighet

De flesta medlemsstater⁵³ uppgav att de har en central samordnande myndighet som ansvarar för det operativa stödet och som OLAF kan kontakta i samband med kontroller på plats. I vissa medlemsstater⁵⁴ är den centrala samordnande myndigheten samtidigt en AFCOS (Anti-Fraud Coordination Service), medan andra länder⁵⁵ utsett en annan nationell myndighet. Vissa medlemsstater⁵⁶ uppgav att en eller flera samordnande myndigheter kan kontaktas, beroende på vilken finansieringskälla som avsågs (EU-fonder, tullar eller skattemedel).

Medlemsstaterna⁵⁷ framhöll också att de samordnande myndigheternas behörigheter och uppgifter ofta också omfattar att anmäla oegentligheter till kommissionen och förmedla kontakterna mellan OLAF och den behöriga nationella utredande myndigheten. I vissa medlemsstater⁵⁸ har den behöriga myndigheten också rätt att vidta vissa typer av åtgärder som kan hjälpa OLAF:s utredningar och kontroller på platsen (t.ex. höra ekonomiska aktörer, begära tillgång till handlingar och tillträde till lokaler, utföra genomsökningar och beslag, begära ut upplysningar om pågående brottsutredningar eller administrativa utredningar, spåra personer, avlyssna telefonsamtal eller bryta postsekretessen).

Nederländerna, Portugal och Slovenien uppgav att den behöriga myndigheten arbetar enligt ett årligt handlingsprogram. Italien, Nederländerna, Portugal och Förenade

⁵⁰ EGT L 292, 15.11.1996.

⁵¹ P6_TA-PROV(2008)0052.

⁵² Se rubrik 2.1.1.

⁵³ BE, BG, CZ, DK, DE, EE, IT, CY, LV, LT, HU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SK, SE och UK.

⁵⁴ BG, CZ, DK, EE, CY, LV, HU, MT, PL, RO, SI, SK och SE.

⁵⁵ BE, DE, IT, LT, NL, PT och UK.

⁵⁶ BE, IE, IT, NL, AT och UK.

⁵⁷ DK, HU, IT, LT, NL, PT, SI och UK.

⁵⁸ DK, LT, MT, PT, RO, SI och UK.

kungariket uppgav att myndigheten är skyldig att rapportera om målen med sin tillsynsverksamhet.

4.2.2. *Nationella myndigheter med ansvar för direkta utgifter*

Det är också viktigt att klargöra om medlemsstaterna har en enda nationell myndighet med ansvar för direkta utgifter som OLAF kan kontakta för kontroller på plats.

Flera medlemsstater⁵⁹ (som saknade AFCOS) uppgav att de har en enda nationell myndighet som kan kontaktas. Vanligen är det en rättstillämpande myndighet med en väletablerad rättslig grund, och inte en förvaltning.

Förutom att anmäla oegentligheter till kommissionen och underlätta kontakterna mellan OLAF och övriga behöriga utredande myndigheter får den nationella myndigheten i vissa medlemsstater⁶⁰ också vidta utredningsåtgärder av den typ som nämnts tidigare och som kan hjälpa OLAF i samband med kontroller och inspektioner på plats av direkta utgifter.

4.3. **Anmäla ärenden**

Enligt gemenskapslagstiftningen⁶¹ ska medlemsstaterna till kommissionen anmäla misstänkta bedrägerier och alla andra oegentligheter som är föremål för en första administrativ eller rättslig åtgärd. På utgiftssidan gäller dessa anmälningar jordbruksutgifter, strukturfonder och föranslutningsfonder och på inkomstsidan avses egna medel. Medlemsstaterna ska till kommissionen anmäla alla oegentligheter som berör belopp över 10 000 euro.⁶²

Kommissionens analys och statistik över oegentligheter är avhängig av att medlemsstaternas anmälningar är tillförlitliga, fullständiga, av god kvalitet och att de lämnas in i tid. Detta varierar fortfarande mellan de olika nationella myndigheterna, även om harmoniserade anmälningsrutiner lett till förbättringar.

I det här avsnittet analyseras medlemsstaternas rutiner för anmälan av oegentligheter utifrån tre aspekter. För det första huruvida anmälan görs i tid, hur de ekonomiska konsekvenserna beräknas och hur ärendet klassificeras. Medlemsstaterna uppmanades att lämna upplysningar om jordbruk, strukturfonderna och föranslutningsfonderna, varför vi vid behov hänvisar till dessa områden i det som följer.

⁵⁹ BE, DK, EE, IT, LT, LU, PT, SI och SK.

⁶⁰ DK, LT, PT, RO och SI.

⁶¹ Kommissionens förordning (EG) nr 1848/2006 av den 14 december 2006 (EUT L 355, 15.12.2006); kommissionens förordning (EG) nr 2035/2005 av den 12 december 2005 (EUT L 328, 15.12.2005), ändringsförordning nr 1681/94 av den 11 juli 1994 (EGT L 178, 12.7.1994); kommissionens förordning (EG) nr 2168/2005 av den 23 december 2005 (EUT L 345, 28.12.2005) ändringsförordning nr 1831/94 av den 26 juli 1994 (EGT L 191, 27.7.1994); kommissionens förordning (EG) nr 1828/2006 av den 8 december 2006.

⁶² För Sapard är tröskeln 4 000 euro, för ISPA har ingen tröskel fastställts.

4.3.1. Anmäla ärenden som avser jordbruk eller strukturfonderna i tid

Enligt årsrapporten 2007 om skyddet av Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen och bedrägeribekämpning görs nu sedan ett par år tillbaka allt fler ärendeanmälningar i tid, även om det ofta går lång tid från det att en oegentlighet upptäcks och till dess att den anmäls.

Enligt gemenskapslagstiftningen ska medlemsstaterna inom två månader efter utgången av varje kvartal anmäla alla oriktigheter som har varit föremål för inledande administrativa eller rättsliga undersökningar eller om vilka ny information blivit känd. Det bör inte förflyta mer än fem månader från det att en oegentlighet upptäcks till dess att den anmäls.

Under 2007 anmäldes bara 33 % av jordbruksärendena inom utsatt tid, medan siffran 2008 var 84 %. År 2007 gick det i genomsnitt 1,2 år från det att en oegentlighet upptäcktes till dess att den anmäldes. År 2008 infördes ett nytt dataprogram och därefter kontrollerades inte längre hur lång tid det tagit.

Under 2007 anmäldes 75 % av de oegentligheter som drabbat strukturåtgärderna inom utsatt tid. Under 2008 kom anmälan i tid i 86 % av fallen. Tidsutdräkten från upptäckt till anmälan låg 2007 på 0,9 år och år 2008 på 1,1 år.

Både i fråga om jordbruk och strukturåtgärder uppgav medlemsstaterna vitt skilda skäl till att anmälan gjorts sent.

Flera medlemsstater⁶³ hänvisade till komplexa nationella förvaltningsrutiner eller till att mellanliggande organ själva varit sena med anmälan. Ibland försenas anmälan av det organ som svarar för anmälan eller förvaltning⁶⁴, därför att många led av förvaltningen berörs. I andra fall anmäldes oegentligheterna först när förvaltningsmyndigheten kontrollerat omständigheterna och konstaterat att det verkligen förelåg en felaktighet, när återvinningen redan inletts eller när ett förvaltningsbeslut fattats⁶⁵. Tjeckien, Ungern och Förenade kungariket (Skottland) uppgav att rutiner för överklagande och kontroll ibland försenar anmälan, medan två andra medlemsstater⁶⁶ framhöll att de nationella myndigheternas olika tolkning av begreppen ”oegentlighet” och ”inledande anmälan” också kan leda till förseningar.

Andra orsaker som åberopades var otillfredsställande IT-stöd⁶⁷, otillräcklig utbildning eller personalbrist⁶⁸. Sen anmälan kan också bero på att man inte använder Afis-systemet.⁶⁹

För att göra flera anmälningar i tid har de flesta medlemsstater vidtagit åtgärder för att strama upp nationella förvaltningsrutiner⁷⁰, till exempel med hjälp av interna

⁶³ BE (huvudstadsregionen Bryssel för strukturfonderna och Wallonien för jordbruk), CZ, DK (jordbruk), DE (jordbruk), EE, EL (jordbruk), ES, HU, NL, AT, PL (strukturfonderna), SK, SE och Förenade kungariket (Nordirland).

⁶⁴ IE, IT och ES (strukturfonderna).

⁶⁵ MT och FI.

⁶⁶ EE och PL.

⁶⁷ PL.

⁶⁸ HU.

⁶⁹ FR.

bestämmelser eller riktlinjer. Andra åtgärder ska förbättra arbetsflödet med mellanliggande organ⁷¹ (till exempel påminnelser, spontana möten, informationsutbyte mellan olika organ och direkta kontakter med dem som gör sen anmälan). Många medlemsstater anordnar regelbundet personalutbildning.⁷²

År 2008 gjorde Förenade kungariket (Skottland) under åtta månader en oberoende revision av överklaganderutinerna. Ungern utarbetade riktlinjer för anmälan i enlighet med Afis-systemet. Italien tog fram administrativa eller rättsliga handlingar om anmälningsskyldigheten. Polen utarbetade en rad dokument om inledande administrativa utredningar.

4.3.2. Beräkna ärendenas ekonomiska konsekvenser

Enligt sektorsförfordningarna om vilka oegentligheter som ska anmälas till kommissionen ska medlemsstaterna även beräkna och rapportera de ekonomiska konsekvenserna.

Ofta är beräkningarna svåra att göra eftersom man måste ta hänsyn till så många faktorer. Beräkningarna kan t.ex. behöva göras utifrån ofullständiga uppgifter eller i avsaknad av förbestämda kriterier till stöd för att fastställa de ekonomiska konsekvenserna.

Många medlemsstater⁷³ har antagit riktlinjer för beräkningen av ekonomiska konsekvenser i ett enskilt ärende avseende jordbruk eller strukturåtgärder. Av de medlemsstater som får föranslutningsstöd har sju⁷⁴ antagit sådana riktlinjer. Det vanligaste kriteriet är vilket belopp som ska återvinnas eller vilket belopp som betalats ut felaktigt och därmed skadat gemenskapens budget.⁷⁵ Ett annat kriterium är hur stor del av utgifterna som var stödberättigande.⁷⁶ Ytterligare kriterier tillämpas på själva ärendet, nämligen hur omfattande eller grovt fallet är, om det föreligger uppsåt, vilken kategori eller typ av överträdelse det rör sig om, och om det förekommit tidigare. Andra kriterier⁷⁷ — i synnerhet avseende strukturåtgärderna — kan vara vilken bestämmelser som överträtts, vilken typ av projekt eller utgift som berörs, vilken metod som använts, vilka påföljder som är tillämpliga om man inte uppfyller lagens krav, eller hur fallet kan påverka finansieringen av stödmottagarens övriga projekt.⁷⁸

Om det förekommit flera felaktigheter hos samma stödmottagare med ett eller flera pågående projekt inom samma program eller åtgärd anmäler många medlemsstater

⁷⁰ DK, EL, ES, HU, MT, PT och SE.

⁷¹ BE, BG, CZ, FR, MT, NL, AT, SK och Förenade kungariket.

⁷² EE, IE, IT, LT, HU, PL och SE.

⁷³ 20 medlemsstater för jordbruk: BG, CZ, DK, DE, EE, IE, ES, FR, IT, CY, LV, LT, LU, HU, MT, AT (utom exportbidrag), PL, PT, RO och Förenade kungariket; 19 för strukturfonderna: BE (BERBC03, Wallonien, det belgiska fransktalande utbetalningsorganet för ESF, det belgiska flamländska utbetalningsorganet för ESF), BG, CZ, DK, DE, EE, IE, ES, FR, CY, LV, HU, MT, NL, AT, PT, RO, SK och UK.

⁷⁴ BG, EE, CY, LV, MT, RO och SK.

⁷⁵ BG, CZ, DK, EE, IE, ES, CY, LV, LT, LU, HU, MT, PT, SK och UK.

⁷⁶ BE (belgiska fransktalande), FR, AT och PL.

⁷⁷ MT, UK kungariket (Nordirland) och EE.

⁷⁸ UK (JIU).

detta till OLAF, även om beloppen var för sig ligger under anmälningströskeln.⁷⁹ Medlemsstaterna använder också uppgifterna för riskanalys.⁸⁰ Medlemsstaterna kommer att uppdatera kommissionen om ärenden vars ekonomiska konsekvenser ursprungligen beräknades ligga ovanför anmälningströskeln men som efter omräkning befunnits ligga under tröskeln.

4.3.3. Kategorisera ärendena

Medlemsstaterna ska kategorisera ärendena i vissa kategorier — oegentlighet⁸¹, misstänkt bedrägeri⁸² eller bedrägeri⁸³.

Enligt 2007 års rapport om skyddet av Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen kategoriserade medlemsstaterna bara 68 % av de anmälda ärendena på jordbruksområdet, 67 % av ärendena avseende strukturåtgärder samt 57 % avseende föranslutningsstöd.

De flesta medlemsstater skiljer relativt enkelt oegentligheter och felaktigheter från regelrätta bedrägerier, men kan i vissa fall ha svårigheter med kategorin misstänkta bedrägerier, eftersom det kan vara svårt att fastställa bedrägligt beteende och graden av uppsåt.⁸⁴ Svårigheterna med att kategorisera ärendena kan också bero på att myndigheterna inte har tillräckliga uppgifter eller bevis på ett tidigt stadium i förfarandet.⁸⁵ Det kan också bero på att den personal som hanterar ärendet har begränsad praktisk erfarenhet eller sakkunskap.⁸⁶ Kategoriseringen försvåras också av utdragna administrativa och rättsliga förfaranden,⁸⁷ eftersom ärendena kan komma att behöva omkategoriseras efter avslutad prövning.

På jordbruksområdet uppgav medlemsstaterna⁸⁸ att de kategoriserar ärenden som misstänkta bedrägerier om uppgifterna från de nationella förvaltnings- och kontrollsystemen tyder på detta (dvs. uppgifter från internrevision, externrevision, interna kontroller och kommissionens kontroller på plats). Däremot skulle bara två av medlemsstaterna kategorisera jordbruksärenden som misstänkta bedrägerier därför

⁷⁹ BE (utom Wallonien), BG, CZ, FR (endast jordbruk), IT, LV, LT, HU, MT, PL, PT (endast jordbruk), RO, SI (endast jordbruk) och UK (utom Skottland).

⁸⁰ För jordbruk: alla utom DK; för strukturfonderna: alla utom EL, LT, LU, NL och FI.

⁸¹ Enligt rådets förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 av den 18 december 1995 avses med oegentlighet varje överträdelse av en bestämmelse i gemenskapsrätten som är följden av en handling eller en underlåtenhet av en ekonomisk aktör och som har lett eller skulle ha kunnat leda till en negativ ekonomisk effekt för gemenskapernas allmänna budget.

⁸² Eftersom fel och oegentligheter anmäls på ett tidigt stadium ska medlemsstaterna enligt sektorsförordningarna anmäla inte bara fastställda utan även misstänkta bedrägerier. Enligt förordningarna nr 1848/2006 för jordbruksärenden, 2035/2005 för strukturfonder samt 2168/2005 för Sammanhållningsfonden avses med "misstanke om bedrägeri" oriktigheter som ger upphov till ett administrativt eller rättsligt förfarande på nationell nivå i syfte att fastställa att det föreligger en uppsåtlig handling.

⁸³ Enligt konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen är bedrägeri en uppsåtlig handling som kan medföra straffrättsligt ansvar först efter rättslig prövning.

⁸⁴ BE, ES, HU, LV, LT och PT.

⁸⁵ CY och MT.

⁸⁶ EE, HU, RO, FI och SE.

⁸⁷ RO och SI.

⁸⁸ BE, BG, CZ, DK, EE, FR, IT, LT, LU, PL, RO, SI och UK.

att de förts till domstol. För strukturfonderna använder de flesta⁸⁹ medlemsstater det första skälet och bara fyra använder det andra skälet. Det första skälet är mycket vanligt också för föranslutningsstöd.

5. ÅTERVINNING

5.1. Egna medel

Det är medlemsstaterna som ska driva in de fastställda beloppen, däribland sådana som registreras i den gemensamma databasen OWNRES. Det belopp som ska återvinnas på grund av upptäckta oegentligheter uppgick 2008 till cirka 351 miljoner euro.

Vissa fastställda belopp kan trots medlemsstaternas insatser inte drivas in i sin helhet. Fastställda belopp kan förändras med anledning av ytterligare upplysningar eller rättslig prövning, eller så kan fordran anses omöjlig att uppbära därför att gäldenären har ekonomiska problem.

Återvinningsgraden för oegentligheter som ägde rum under 2008 ligger för närvarande på 37,5 % (ca 132 miljoner euro). Detta är genomsnittligt men något lägre än förra årets 40 %. Under det gångna decenniet har återvinningsgraden varierat mellan 40 % och 55 %.

När en fastställd fordran inte kunnat drivas in trots erforderliga insatser från medlemsstaten, kan beloppet på medlemsstatens begäran förklaras omöjligt att återvinna. Under 2008 vägrade kommissionen bevilja medlemsstaternas ansökan om avskrivning i 32 ärenden som tillsammans avsåg cirka 17,4 miljoner euro, eftersom kommissionen ansåg att det var medlemsstaterna som bar ansvaret för att beloppet inte hade kunnat återvinnas.

Vissa medlemsstater ålades vidare ekonomiskt ansvar för över 43 miljoner euro sammanlagt därför att de i strid med sina ålägganden inte hade fastställt tullskulder på vederbörligt sätt.

5.2. Jordbruk

Artikel 32 i förordning (EG) nr 1290/2005 införde ett system för att automatiskt avsluta felaktigt utbetalda belopp. Om det felaktigt utbetalda beloppet inte kan återvinnas från den slutliga mottagaren inom fyra år från det första administrativa eller rättsliga konstaterandet (eller inom åtta år i ärenden som prövas av nationell domstol) belastas den berörda medlemsstatens budget automatiskt med 50 % av beloppet, i samband med det årliga avslutandet av räkenskaperna för EGFJ och EJFLU. Även efter det att medlemsstaterna belastats är de skyldiga att fortsätta sina nationella förfaranden för att försöka återvinna återstoden, och sedan överföra hälften av de faktiskt återvunna beloppen till gemenskapsbudgeten. Om de inte visat tillräcklig omsorg, får kommissionen besluta att belasta den berörda medlemsstaten med hela beloppet.

⁸⁹ BE, BG, CZ, DK, EE, IE, IT, CY, LV, LT, LU (ERDF), NL, PL, PT, RO, SI, SK, FI, SE och UK.

Felaktiga betalningar som beror på administrativa misstag från de nationella myndigheternas sida ska från och med budgetår 2008 dras av i de utbetalande organens årsredovisning, varför de inte längre belastar gemenskapens budget.

För EGFJ användes detta system för andra gången vid avslutandet av räkenskaperna för budgetåret 2007,⁹⁰ då man samtidigt avslutade den utestående återvinningen i alla pågående ärenden från 2003 eller 1999 (dvs. fyra respektive åtta år gamla ärenden) genom att belasta medlemsstaterna med 131,4 miljoner euro. De utbetalande organ vars räkenskaper för 2007 behandlades separat från avslutandet av räkenskaperna belastades genom ett senare beslut med ytterligare 0,05 miljoner euro⁹¹, medan 6,2 miljoner euro ännu är utestående.

Under budgetåret 2008 återvann medlemsstaterna 108 miljoner euro, medan ett belopp på 32,2 miljoner euro förklarades omöjligt att återvinna. Det belopp som återstod att återvinna från mottagarna vid budgetårets slut uppgick till 1 246 miljoner euro för EGFJ. De belopp som inte kunnat återvinnas i ärenden från 2004 eller 2000 fördelades enligt den ovan beskrivna femtioprocentsregeln, varigenom medlemsstaterna belastades med 31,4 miljoner euro i det beslut om avslutande av räkenskaperna för budgetåret 2008 som kommissionen antog den 29 april 2009.⁹² Ytterligare 0,8 miljoner euro kommer att belasta medlemsstaterna genom senare beslut. Eftersom man på senare år använt femtioprocentsregeln för att låta en del av de belopp som inte kunnat återvinnas belasta medlemsstaterna, har det utestående beloppet i EU:s budget minskat till cirka 900 miljoner euro.

Den ovan beskrivna metoden för att avsluta räkenskaperna var under året ännu inte tillämpligt på EJFLU och övergångsåtgärderna för landsbygdens utveckling. På dessa områden uppgick det utestående beloppet i slutet av budgetåret 2008 till 7,9 miljoner euro. Under budgetåret 2008 återvanns 17,2 miljoner euro medan ett belopp på 0,2 miljoner euro förklarades omöjligt att återvinna.

5.3. Strukturfonderna

Också när det gäller strukturfonderna är det medlemsstaterna som ansvarar för att vid bedrägerier eller oegentligheter återvinna felaktigt utbetalda belopp från de slutliga mottagarna. Kommissionen återvinner beloppen genom att sätta ner eller ställa in utbetalningarna av det ekonomiska stödet.

De program som samfinansieras via strukturfonderna är fleråriga och bygger på mellanliggande utbetalningar. Återvinning av felaktigt utbetalda belopp kan göras före eller efter det att programmet avslutats. Den 31 mars 2003 var sista datum för att begära slutlig utbetalning från kommissionen för programperioden 1994–1999. Under den perioden samfinansierade gemenskapen cirka 1 000 program med sammanlagt cirka 159 miljarder euro.⁹³ Kommissionens utanordnare och förvaltare är ansvariga för den administrativa och ekonomiska uppföljningen så snart dessa program avslutats, och får stöd av OLAF.

⁹⁰ Beslut 2008/396/EC (EUT L 139, 29.5.2008).

⁹¹ Beslut 2009/87/EC (EUT L 31, 3.2.2009).

⁹² Beslut 2009/367/EC, (EUT L 111, 5.5.2009).

⁹³ Detta är fleråriga program. Siffran omfattar inte projekt med direktfinansiering via strukturfonderna eller Sammanhållningsfonden.

För *programperioden 1994–1999* anmälde medlemsstaterna 11 035 ärenden (62 år 2008) med ekonomiska konsekvenser som beräknas till 1,51 miljarder euro⁹⁴ för gemenskapens bidrag (10,95 miljoner euro för 2008).

Av dessa ärenden har 5 944 ärenden avslutats hos kommissionen och ett belopp på 697 miljoner euro har antingen lett till slutbetalning, till annullering av åtagandena efter det att räkenskaperna avslutats eller till återvinning till gemenskapens budget. Medlemsstaterna uppgav att nationella administrativa eller rättsliga förfaranden slutförts i ytterligare 861 ärenden, med ekonomiska konsekvenser på 59 miljoner euro under samma period. Kommissionen har börjat göra en avstämning för att dessa ärenden ska kunna avslutas.

Under 2008 antog kommissionen tre beslut om de 24 ärenden där medlemsstaterna ansökte om att kommissionen skulle bära de ekonomiska konsekvenserna av de belopp som inte kunnat återvinnas. Ett beslut om 20 ärenden som finansierats med 3 851 988 euro från Fonden för fiskets utveckling och två beslut om finansiering med 120 359 euro från Europeiska socialfonden fick belasta gemenskapens budget.

För *programperioden 2000–2006* har medlemsstaterna hittills anmält 15 574 ärenden (varav 3 791 ärenden år 2008) med ekonomiska konsekvenser på cirka 2,30 miljarder euro för gemenskapens bidrag (516,3 miljoner euro år 2008).

Medlemsstaterna har upplyst kommissionen om att nationella administrativa eller rättsliga förfaranden slutförts i 7 389 av dessa ärenden och att cirka 704 miljoner euro återvunnits.

I slutet av 2008 gjordes *ekonomiska justeringar* för programperioden 1994–1999 med 1 995 miljoner euro (414 miljoner euro år 2008) samt för programperioden 2000–2006 med 3 313 miljoner euro (1 173 miljoner euro år 2008). Detta var resultatet av kommissionens och Europeiska revisionsrättens kontroller, OLAF:s utredningar och avslutandet av räkenskaperna för de båda programperioderna. Beloppen avser utgifter behäftade med fel och som därför inte kunnat samfinansieras via EU:s budget. Därutöver gör medlemsstaterna också korrigeringar efter sina egna kontroller eller efter kommissionens och Europeiska revisionsrättens kontroller. Dessa korrigeringar registreras inte i kommissionens bokföringssystem, men medlemsstaterna rapporterar in detta till kommissionen en gång om året.

5.4. Direkta utgifter

På områden med direkt förvaltning är det EU-institutionerna själva som återvinner belopp som betalats ut felaktigt, utan inblandning av medlemsstaterna. Enligt budgetförordningen och genomförandebestämmelserna sker återvinningen i olika etapper.

– Utanordnaren beräknar och fastställer fordran (och kontrollerar att den är säker, likvid och förfallen till betalning).

– Ett betalningskrav upprättas (utanordnaren ger räkenskapsföraren instruktion att inkassera den fordran som har fastställts) varefter gäldenären tillställs en debetnota.

⁹⁴ Enligt uppgifterna i ECR-databasen per den 15 april 2008.

– Räkenskapsföraren inkasserar om möjligt fordran genom avräkning om gäldenären i sin tur har en fordran på gemenskaperna som är säker, likvid och förfallen till betalning.

Om gäldenären trots påminnelser och formell underrättelse om betalningskravet inte reglerat fordran och räkenskapsföraren inte kunnat inkassera fordran genom avräkning eller en bankgaranti som tidigare utställts av gäldenären, ska utanordnaren utan onödigt dröjsmål begära indrivning.

Det finns två inbördes oförenliga sätt att erhålla en exekutionstitel:

– Antingen kan man anta ett beslut som utgör en sådan exekutionstitel som avses i artikel 256 i EG-fördraget (ett formellt förfarande för att fastställa fordran och få en exekutionstitel).

– Eller så kan man på rättslig väg utverka en exekutionstitel vid nationell domstol eller vid EG-domstolen. Detta omfattar även skadeståndstalan i brottmål i de rättssystem där detta är möjligt.

I ärenden där betalningskrav upprättats under 2008 på grund av oegentligheter eller bedrägerier kunde beloppet helt eller delvis återvinnas i 679 ärenden. Kommissionen återvann 22 miljoner euro. I 670 ärenden kunde hela det berörda beloppet återvinnas. Ett belopp på 13 miljoner är fortfarande utestående, och avser 262 ärenden.

5.5. Återvinning sedan OLAF utrett ett ärende

När det i en slutlig rapport om ett ärende som utretts av OLAF fastställs att vissa belopp troligen betalats ut felaktigt till en mottagare, eller aldrig kommit fram, är det ansvariga myndigheter, vanligen medlemsstaternas eller tredjelands myndigheter, som ska återvinna beloppen. OLAF bevakar återvinningsförfarandena.

År 2008 avslutade OLAF formellt den ekonomiska uppföljningen av över 146,8 miljoner euro. I fråga om strukturfonderna återvanns 128 miljoner euro.

År 2008 såg OLAF också över rutinerna för den ekonomiska uppföljningen av sina ärenden. Detta ledde till nya kriterier för ärendehantering och inledande av ärenden, däribland tröskelvärden för minsta belopp som tillämpas från och med den 1 januari 2009. De nya tröskelvärdena kommer att ge OLAF möjlighet att koncentrera sina begränsade resurser för ekonomisk uppföljning till de viktigare ärenden som rör större belopp. Närmare detaljer finns i OLAF:s verksamhetsrapport⁹⁵.

⁹⁵

http://ec.europa.eu/comm/anti_fraud/reports/index_en.html.